

Гурбик Юрій Юрійович,
*к.н. держ. упр., ст. викл. кафедри економіки
та готельно-ресторанного бізнесу
Мелітопольського державного педагогічного університету
імені Богдана Хмельницького,
м. Мелітополь, Україна*

ФІНАНСОВИЙ МЕХАНІЗМ ПІДПРИЄМСТВА: ТЕОРЕТИЧНИЙ АСПЕКТ

Ключові слова: фінансовий механізм, система управління, фінансовий менеджмент, підприємство.

Keywords: financial mechanism, management system, financial management, enterprise.

Успішне функціонування вітчизняних підприємств базується на реалізації фінансової політики, яка забезпечує створення сприятливого внутрішнього середовища для досягнення ними поставлених цілей та завдань в сучасних умовах розвитку підприємництва в Україні. А тому виникає нагальна необхідність щодо створення дієвих теоретичних основ дослідження питань пов'язаних з фінансовим механізмом, які матимуть важливе значення для наукового обґрунтування сутності, змісту та напрямків формування та реалізації фінансової роботи на підприємстві.

Аналіз наукових праць у сфері фінансів, показує що фінансовому механізму підприємства приділяється значна увага серед науковців. А це засвідчує що тематика нашого дослідження, відіграє важливу роль у системі фінансів підприємств. У таблиці 1. наведено сучасні трактування поняття «фінансовий механізм підприємства» вітчизняними та зарубіжними вченими.

Таблиця 1

Трактування поняття «фінансовий механізм підприємства»

Т.П. Ніколаєва [11, с.59]	Система управління фінансами підприємства за допомогою використання сукупності форм і методів з метою ефективного впливу на кінцеві результати виробництва відповідно до вимог економічних законів.
Н.Е. Петросян, А.Ю. Аверін [12, с. 16]	Сукупність фінансових методів, важелів, інструментів, а також правового, нормативного та інформаційного забезпечення, що виникають у внутрішньому та зовнішньому середовищі підприємства.
О.М. Ковалюк [7, с. 54]	Система фінансових форм, методів, важелів та

	інструментів, які використовують у фінансовій діяльності держави і підприємства за відповідного нормативного, правового та інформаційного їхнього забезпечення, а також за відповідної фінансової політики на мікро- і макрорівні.
Г.І. Філіна [14, с. 13].	Сукупність економіко-організаційних та правових форм і методів управління фінансовою системою за видами фінансів.
В.В. Зянько, В.Г. Фурик, І.М. Вальдшміт [6, с. 15].	Сукупність фінансово - економічних, управлінських, організаційних, нормативних, правових та інших відносин, що забезпечують реалізацію фінансів підприємств під час його господарської діяльності.
В.І. Гребельний [3, с. 7].	Представляє з одного боку систему грошових відносин господарського органу, а з іншого - систему освіти і використання його фондів грошових засобів.
Г.І. Базецька, Л.Г. Суботовська, Ю.В. Ткаченко [1, с. 24].	Система організації фінансової роботи на підприємстві з формування, розподілу та використання фінансових ресурсів підприємства та забезпечення найбільшої ефективності його функціонування.
Н.М. Любенко [9, с. 6].	Система управління фінансами, призначена для організації взаємодії фінансових відносин і грошових фондів з метою оптимізації їхнього впливу на кінцеві результати його діяльності.
Л.П. Довгань, О.П. Дуксенко [5, с. 8].	Сукупність форм та методів формування і використання фінансових ресурсів для забезпечення фінансування діяльності підприємства.
М. М. Бердар [2, с. 28].	Система управління фінансами, призначена для організації взаємодії фінансових відносин і грошових фондів з метою оптимізації їхнього впливу на кінцеві результати його діяльності.
Л.М. Дідик [4, с. 94].	Сукупність методів реалізації економічних інтересів шляхом фінансового впливу на соціально-економічний розвиток підприємства.
Т.В. Крамаренко, М.В. Нестеренко, А.В. Щенніков [8, с. 15].	Система управління фінансами підприємства з метою досягнення максимального прибутку.

Визначення поняття «фінансовий механізм підприємства» вітчизняними та зарубіжними вченими, які наведено в таблиці 1.1. дають підстави стверджувати, що вони під час тлумачення даної наукової категорії

передусім використовують системний підхід. Адже фінансовий механізм розглядається у таких аспектах:

- система управління фінансами підприємства (тобто є частиною менеджменту підприємства);
- система (сукупність) форм, методів, важелів, інструментів, а також правового, нормативного, інформаційного забезпечення на основі яких формується, функціонує та реалізовується фінансова діяльність підприємства;
- система організації фінансової роботи на підприємстві;
- сукупність фінансових відносин на підприємстві (фінансово-економічних, організаційних, правових, нормативних тощо);
- система форм і методів утворення та використання фінансових ресурсів підприємства.

Необхідно відміти, що деякі дослідники, ототожнюють поняття «фінансовий механізм підприємства» та «фінансовий менеджмент» (наприклад А.О. Володін [13, с. 12]). Ми вважаємо, що дані поняття є близькими за сутністю та змістом, але все ж таки не однаковими. А тому підтримуємо наукову думку Н.Г. Метеленко та О.П. Шульги, які відмічають, що «поняття фінансового механізму та фінансового менеджменту не є тотожними, оскільки ми розуміємо їх як окремі підсистеми в системі управління фінансовими ресурсами. Фінансовий менеджмент – це є керуюча система, в якій приймаються та реалізуються рішення щодо управлінського впливу. Фінансовий механізм при цьому є тільки засобом реалізації вказаного впливу»[10, с. 179]. Таким чином, фінансовий менеджмент є ширшим поняттям за фінансовий механізм підприємства.

Теоретичний аналіз поняття «фінансовий механізм підприємства» показав, що вітчизняними та зарубіжними вченими воно тлумачиться передусім на основі застосування системного підходу. Також під час дослідження фінансового механізму підприємства було виявлено, що дана наукова категорія є близькою за змістом до поняття «фінансовий менеджмент», адже розглядається багатьма науковцями, як система управління фінансами підприємства. Отже, поняття «фінансовий механізм підприємства» потребує подальшого науково-теоретичного обґрунтування й осмислення.

Список використаних джерел

1. Базецька Г.І., Суботовська Л.Г., Ткаченко Ю.В. Фінанси підприємства: планування та управління у виробничій сфері: навчальний посібник. Харків: ХНАМГ, 2012. 292 с.
2. Бердар М. М. Фінанси підприємств: навчальний посібник. Київ: Центр учбової літератури, 2010. 352 с.
3. Гребельный В.И. Финансы предприятий: учебное пособие. Киев: Изд-во Европ. ун-та, 2003. 232 с.

4. Дідик Л.М. Фінансовий механізм управління діяльністю сучасного підприємства. *Економічний вісник Національного гірничого університету*. 2011. № 2. С. 92-100.
5. Довгань Л.П., Дуксенко О.П. Фінанси підприємств. Київ: МАУП, 2006. 192 с.
6. Зянько В.В., Фурик В.Г., Вальдшмідт І.М. Фінанси підприємств: навчальний посібник. Вінниця: ВНТУ, 2106. Ч.1. 126 с.
7. Ковалюк О.М. Методологічні основи фінансового механізму. Фінанси України. 2003. №4. С. 51-59.
8. Крамаренко Т.В., М.В. Нестеренко, А.В. Щенников. Корпоративные финансы. Москва: ФЛИНТА, 2014. 187 с.
9. Любенко Н. М. Фінанси підприємств: навчальний посібник. Київ: Центр учбової літератури, 2009. 264 с.
10. Метеленко Н.Г., Шульга О.П. Концептуалізація поняття «фінансовий механізм». *Причорноморські економічні студії*. Вип.10. 2016. С.171-179
11. Николаева Т.П. Финансы предприятий: учебно-методический комплекс. Москва: Изд. центр ЕАОИ. 2008. 311 с.
12. Петросян Н.Э., Аверин А.Ю. Финансовый менеджмент: учебно - методический комплекс / под ред. Борисовой В.Д. Пенза: ПГПУ им. В.П. Белинского, 2008. 128 с.
13. Управление финансами. Финансы предприятий: учебник /под. ред. А.А. Володина. Москва ИНФВА-М, 2011. 510 с.
14. Філіна Г.І. Фінансова діяльність суб'єктів господарювання : навчальний посібник. Київ: ДП «Вид. дім «Персонал», 2011. 424 с.